

ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾՆԻ ԿՈՉԸ

Շարաթներ առաջ ստացած էինք Սփիւռքի Հայութեան ուղղուած Էջմիածնի Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի կողմ, որ վտանգին շուրին մէջէն սրտառու է կանչի մը նման կուգար իրարու զօգել Սփիւռքի եւ Մայր Հայրենիքի ժամանակէ մը ի վեր տարագիր սիրտերը, հոգեկան կամուրջով, առանց որուն Սփիւռքն ու Մայր Հայրենիքը պիտի չկրնային իրարմով սնանիլ, եւ կատարել իրարու նկատմամբ իրենց գերագոյն պարտքը:

Սակայն ինչ որ ամենէն աւելի սրտառու է կը հնչէ այդ կոչին մէջ, ատիկա Հայ Եկեղեցւոյ, Էջմիածնի, հայուն հոգեկան հայրենիքին ծայնն է: Եթէ մեր ճակատագրին բերումով մենք տակաւին նիւթապէս կը շարունակենք բաժնուած մնալ Մայր Հայրենիքի հայութեան մեծ հատուածէն, շնորհիւ Էջմիածնի ոգեղէն կապին, ինչպէս անցեալի մէջ, նոյնպէս այսօր նորէն իրարու կ'առնչուին մեր հոգիները սերտ եւ սեռն փարուսի մը մէջ, որ քաղցրագոյն յոյսերու հեռապատկերը ունի իր ետեւ: Այդ զգացումը նուիրագործող կողմ բնականաբար ինչ հանգամանքներով ալ որ եկած ըլլար, սրտառու է ըլլալէ չէր դադրեր:

Ամէն բանէ աւելի, հայուն Հոգեղէն Տան՝ Էջմիածնի ծայնն է անիկա, վեր՝ խնդրական ոգիէ եւ կուսակցական ամուլ պայքարի տենդերէն: Եւ այդ կանչը մեր հոգեկան ծայնին ընդմէջէն կը հնչեցնէ նաեւ արեան ծայնը, վտանգի սպառնալիքին ենթարկուած մեր գոյութեան կուտանին, հայրենիքին ծայնը, տարագիր իր զաւակներուն՝ նոյնքան սրտառու է եւ նուիրական:

Եկեղեցին եւ Հայրենիք, հոգին եւ արիւն, դարերով մեր պատմութիւնը իրարու հետ շփոթելու աստիճան միախառնած էր այս զգացումները. ծանօթ իրադարձութիւններու բերումով՝ ժամանակէ մը ի վեր դաշն չէին իրարու հետ անոնք: Սփիւռքին ուղղուած այդ կոչին մէջ անոնք քով քովի են նորէն՝ միաձուլուած եւ քաղցր, հաւատարիմ մեր պատմութեան ոգիին որ գերագոյն պահանջն է եղած հողմակոծուած, հատուածուած, բայց իր հոգին չուրացած այս ժողովուրդին, ստիպողական ինչ պայմաններ ալ որ միջամտած ըլլան, ինչ մորիկներ ալ որ զինք բաժնեն:

Հոգիին ու արիւնին, Եկեղեցիին եւ ցեղին այդ միախառնուած խորհուրդը միայն, ինչպէս միշտ, ասկէ վերջ եւս պիտի կրնայ վեր բռնել մեր ընդարմացած հոգին, եւ փշուր փշուր ինկած մարմինը: Այդ զիտակցութեան մէջ միայն կ'ամբողջանայ հայուն դիմագիծը, պատմութեան այդ ճրագը միայն կրնայ անսայթաք լուսաւորել մեր ճակատագիրը եւ ուղին, ինչ որ ըլլան պայմանները: Նրէկ մինակ էինք, վաղը նորէն կրնանք մինակ մնալ. առանց այդ սերտ եւ սեռն զիտակցութեան մենք միշտ տուժելու սահմանուած ենք: Կեանքն ու պատմութիւնը գրուած եւ սերտուած օրէնքներ չունին, անակնկալը եւ քմայքը հոն եւս կ'իրագործեն անյուսալին: Կը բաւեն մեր ապարդիւն յոյսերն ու ակնկալութիւնները վաղանցուկին եւ պատեհութիւններուն կապուած:

Ամուր փարինք ոգեղէն այս խարիսխներուն, որոնք ազատարար զօտիներ եղան մեզի դարերով մեր պատմութեան արիւնոտ ծփանքներուն վրայ:

Էջմիածնի կոչին մէջ նորէն կը հնչուի այդ փրկարար ծայնը վտանգի այս օրերուն՝ իր տրտմութեան հետ քաղցր աւիւն մը եւս հոսեցնելով սփիւռքի հայութեան երակներէն: Այս մտածումներով, եւ այս ակնկալութեանց մէջ է որ արծազանգը կ'ըլլանք Մայր Աթոռի կոչին, եւ կ'ողջունենք անոր թելադրութիւնները շրջանին համար գերազանցապէս օգտակար: Այս տողերուն հետ մենք հաւատքն ունինք մեր ժողովուրդի այնքան փորձ ու առողջ բնագիւն. ու վստահ ենք որ այս անգամ եւս այդ բնագործ մեզի ցոյց պիտի տայ փրկութեան ճամբան, ինչպէս եղած է պարագան այնքան անգամներ մեր պատմութեան ամենէն մութ ու ճակատագրական օրերուն: